

Asia: VN/23886/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vuosina 2026-2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vuosina 2026–2027 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä ("HE-luonnos").

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia.

Pyydettyinä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

Yleiset huomiot

Suomen Asianajajat pitää aiempaa lakia puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksistä valtaosin toimivana, ja sen on perusteltua nähdä saavan aikaan Suomeen puhtaan teollisuuden investointeja, jotka muutoin jäisivät toteuttamatta. Investointihyvitys lisäksi kannustaa käytännössä vain investointeja, jotka ovat verotuksellista tuloa tuottavia – tappiolliset investoinnit eivät pääse hyötymään hyvityksestä. Suomen Asianajajat katsoo, että HE-luonnoksen keskeisenä sisältönä oleva investointien verohyvityksen keston jatkaminen on siten perusteltu ja puollettava tavoite.

HE-luonnoksen mukaan CISAF-kehys sallisi investointihyvityksen voimassaolon enimmillään vuoden 2030 loppuun asti. HE-luonnoksessa esitetään lain voimassaoloaikaa rajattavan siten, että hyvitystä olisi haettava ja se olisi myönnettävä viimeistään 31.12.2027.

Suomen Asianajajat kiinnittää huomiota verojärjestelmän ennustettavuuteen sekä siihen, että lain tosiasiallinen voimassaoloaika voi jäädä jälleen melko lyhyeksi. Lyhyt voimassaoloaika voi osaltaan asettaa eri verovelvolliset eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, miten nopeasti he pystyvät käynnistämään lain mahdollistamat, varsin mittavat investoinnit. Tämän johdosta Suomen Asianajajat puoltaa lain voimassaolon ulottamista vuoden 2030 loppuun asti.

Investointiohjelman käsite

Eräs keskeinen HE-luonnoksessa esitettävä muutos aiemmin voimassa olleeseen lakiin nähden on eräiden kategorioiden investoinnin vähimmäiskoon laskeminen yksittäisen laitospohjaisen hankkeen sijasta yhtiön tai konsernin investointiohjelman tasolla. Investointiohjelman käsite on määritelty HE-luonnoksessa esitetyn lain 2 §:n 21 kohdassa, ja sen keskeisiksi edellytyksiksi mainitaan keskinäinen taloudellinen liittyntä sekä tekninen samankaltaisuus. Investointiohjelman määritelmää taustoitetaan säännöskohtaisissa esitöissä lyhyesti.

Suomen Asianajajat pitää esitettyä laajennusta kannatettavana lain tarkoituksen ja toimivuuden näkökulmasta. Koska laki tulee kuitenkin olemaan voimassa suhteellisen lyhyen ajan, minkä johdosta oikeuskäytäntöä investointiohjelman käsitteestä ei ehtine syntyä ainakaan merkittävässä määrin, Suomen Asianajajat pitäisi perusteltuna määritelmän sisällön tarkentamista edelleen esitöiden tasolla. Esitöissä voitaisiin paitsi esittää lisäesimerkkejä investointiohjelmaksi katsottavista yksittäisistä investointihankkeista, myös käänteisesti listata yhtiön tai konsernin toteuttamia investointihankkeita, jotka eivät kokonaisuutena muodosta lain tarkoittamaa investointiohjelmaa.

Muutoksenhaku ja investointihyvityksen myöntämisaika

Muutoksenhausta Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin investointihyvitystä koskevaan päätökseen on säädetty HE-luonnoksessa esitetyn lain 33 §:ssä. HE-luonnoksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan muutoksenhaun menestyessä investointihyvitys katsottaisiin myönnettyksi sinä päivänä, kun Rahoituskeskus on tehnyt oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen.

HE-luonnoksen lakiesityksen 11 §, 19 § ja 24 § sisältävät investoinnin tyyppin mukaan määräytyviä määräaikoja investoinnin toimintakykyiseksi saattamisesta. On mahdollista, että verovelvollinen

lykkää kielteisen tukipäätöksen saatuaan investointipäätöstä ja käynnistää hankkeen vasta myöhemmin, etenkin mikäli investointihyvityksen saaminen on hankkeen toteutuskelpoisuuden kannalta kriittistä.

Suomen Asianajajat katsoo myös, että esitöissä tulisi oikeusvarmuuden johdosta selventää, että oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun johdosta kumottu Rahoituskeskuksen alun perin negatiivinen päätös katsotaan aikarajoja ja hyvityksen osittaista menetystä laskettaessa alkavan vasta lainvoimaisen päätöksen päivämäärästä. Vaihtoehtoisesti HE-luonnoksessa voitaisiin selventää, että investointihyvityksen määrään tehtävää vähennystä koskevissa säännöksissä viitatulla odottamattomalla syyllä katsotaan tarkoitettavan myös investointihyvityksen hakijan muutoksenhaun johdosta muuttunutta hyvityspäätöstä.

Enne Heidi
Suomen Asianajajat